

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Cluj, Kolozsvár, Strada Baron L. Pop — Brassai-utca 10. sz. Az UJ KELET telefonjai Szerkesztőség — 977 Kiadóhivatal — 844 Nyomda — 570 Héber osztály — 455 Zs. N. Sz. — 888

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem őrizhetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 264. szám

Cluj-Kolozsvár, 5683. Kislev 13

1922. december 3. Vasárnap

Előfizetési árak:

Romániában	
Egész évre	450
Félévre	240
Negyedévre	130
Egy hónapra	45
Egy szám ára	ron és

Munkások és alkalmazottak!

**Állásoknak szak-
olvány alapján,
arcképes igaz-
ellenében**

AKAB

A cég

ember

ig

ólag

ny

mi

nt

22

flanel 13.50
szövet 19.75
z-flanel 23.50
sifon 23.90
pragai 25.90
fir, 26.50
zon 26.50
gye 27.50
ta sző- 33.50
pu 89.50-től
u 98.50
os 125.—
endő 98.—
14.75
tői téli 14.90
eztyű 21.50
kó 19.50
g vagy 59.50
ing 98.50
79.50

**Árasi tiszt-
nem állott
ükségeit
alatt arc-
szintén a
nyben**

Fegyvertelenül

Romok fölött, sebekkel borítottan, ülünk mi, a rombolások egyedüli kárvalottjai, a pusztítások és éjszaka sötétjében lesújtó fűtykások egyetlen célpontja: a kolozsvári zsidóság. És vajon igaz-e, hogy csak a kolozsvári zsidóság? Vajjon csak mi ellenük indultak-e sötét tömegek, csak a mi javaink pusztulását akarták-e, vagy szélesebb perspektíva panorámája bízta tettekre az utcai harcok vezetőit? Jól tudták ők, hogy az Uj Kelet nem a kolozsvári zsidóság privát ügye és a Zsidó Nemzeti Szövetség nem egy város zsidóságának intézménye. Jól tudták ők, hogy ez a két szerv Erdély egész zsidóságának intézményes megnyilatkozása és a vandál pusztítással Erdély egész zsidóságára akartak elhatározó csapást mérni. Ne legyen Zsidó Nemzeti Szövetség, akinek egyik legfontosabb feladata, hogy Erdély egész zsidóságát kemény egységbe szervezze meg és pusztuljon az Uj Kelet, hogy ne legyen többé szerv, mely a nyilvánosság hatalmas fegyverével örködik napról-napra a zsidó javak fölött. Jól tudták ők azt, hogy az Uj Kelet betűivel, a zsidóság legerősebb védőfegyverét pusztítják el és, szomorú, hogy így van, föltevésükben nem csalódtak. Most, a nyomorúság és pusztítások napjaiban tünt ki, hogy mennyire magára van hagyva a zsidóság és milyen lívságos dolog barátok védelmére és az emberi érzés föllázadására számítani olyankor, amikor a zsidóság veszedelméről van szó. Három nap sem mulott el a pusztítások óta, az utcákon újabb és újabb zavargások lehetőségéről beszélnek az emberek, az egyetemről kiszórák a zsidó egyetemi hallgatókat, újságírókat vernek meg a nyílt utca során és éttermekben: és az emberi kultúra és haladás hivatott őrei, a sajtó, a kolozsvári sajtó mintha elfelejtette volna hivatását. Amikor még megemlékeztek a kilengésekről, az általános megdöbbenés első pillanatában is, csak olyan, kimosan „objektív” hangokat hallattak, mintha valami távoli világrész érdekeltlen eseményéről volna szó. Most, a nyomorúság napjaiban megismertük barátainkat és megtudtuk, hogy kikre számíthatunk a jövőben.

És ha minden rossznak megvan a maga jó oldala, a minket ért csapásról is elmondhatjuk, hogy mélyseges tanulságok rejlenek benne. Ez a tanulság az, hogy **magunkra vagyunk hagyva a népek tengerében és csak a magunk erejére támaszkodhatunk akkor**, ha javaink megvédéséről van szó. Ha nem volna olyan keserves a szájunk íze, akkor szinte azt mondanók, hogy el kellett jönni ezeknek a pusztításoknak, hogy jókor jöttek arra, hogy az erdélyi zsidóság helyzetének tudatára ébredjen. Mert ez a mi helyzetünk: szervezett agitáció van hosszú hónapok óta folyamatban egész Románia területén a zsidóság ellen. Kolozsvár nem sporadikus jelenség, hanem első kirohannása, első rohama és tettbeérése ennek az agitációnak. Kolozsvár után jöhetnek még a többi erdélyi városok és a zsidóság közvagyonát képező nyomdák és helyiségek elpusztítása után sorra jöhetnek majd a magánvagyonok és magánszemélyek. De jól megszervezték ezt az egész antiszemita akciót és jó haditervvel indították meg az első rohamot is. Az első rohammal elpusztítani, kicsavarni a zsidóság leghathatósabb védőfegyverét, elnémitani a zsidó sajtót, hogy ne legyen aki tiltakozó szavát fölemelhesse és elpusztítani a Nemzeti Szö-

vetséget, az erdélyi zsidóság egyetlen politikai faktorát. Majd ezután a fegyvereitől megfosztott zsidósággal szemben annál könnyebben lehet romboló és irtó hadjáratot vezetni.

Jól eszelték ki haditerveiket, de nem számítottak a mi energiánkkal. Ha soha eddig: a történetek után Erdély zsidósága most már megérti, hogy az Uj Kelet és a Zsidó Nemzeti Szövetség nem pártok és nem frakciók ügye, hanem az egész zsidóság életkérdése. És ez az a tanulság, amit az elmúlt napok története minden zsidó lelkébe ojtott kitorúlhatatlanság: az egész zsidóságot, engem és téged támadtak meg, amikor intézményeinket elpusztították: az egész zsidóságnak, nekem és neked kell összefognunk, hogy a romkötőt még erősebbé építsük őket. A fegyvert akarták kicsavarni kezünkből, amikor első rohamuk az Uj Kelet ellen irányult, hogy aztán zavartalanul csaphassanak rá az emberek életére: **sietniük kell az újjáépítéssel, amíg nem késő. Más fegyverünk, más nyilv-**

Ismét nem engedték be a zsidó diákokat az egyetemre

Átterjedt a mozaik a kereskedelmi Akadémiára — Az Uj Kelet

Jelentük tegnap, hogy az egyetemi hallgatók összes egyesületeinek szövetsége, az Egyetemi Kör csütörtökön este gyűlést tartott, amelyen döntöttek a jövő magatartás fölött. A gyűlésterem ajtaján a fascista jelvény függött, ezzel az átirással: „numerusz klauzusz.” Az egyetemi tanács képviselőiben dr. Hallegan Emil egyetemi tanár jelent meg. A kör elnöke Popa Adám olyan értelmű indítványt tett, amely szerint az egyetemen pár nap alatt a normális élet helyreállt volna, de az indítvány többség tárgyalás utáni sem kapott többséget. Ezzel szemben elhatározták, hogy haladéktalanul kéri az egyetemi tanácstól és a kormánytól a numerusz klauzusz kimondását, amelynek kulcsa hat százalék volna. Az a hat százalék zsidó, aki a numerusz klauzusz alkalmazása után is hallgatója marad a kolozsvári egyetemnek, a tanulmányaihoz szükséges hullákat a zsidó hitközségtől kapja. Biztonságot küldtek ki, amely a határozatot az illetékes fórumok tudomására hozza és kimondották, hogy, addig is, nem tük meg a zsidó egyetemi hallgatókat az előadásokon. Egy kisebb csoport azt indítványozta, hogy küldjenek üdvözlő táviratot Cuza és Paulescu professzornak Jasiba és az Egyetemi Kör testületileg csatlakozzék az antiszemita ligához. Az antiszemita eme indítványát óriási szótöbbséggel elvetették.

Az egyetemi tanács tegnap ismeretelt határozata értelmében szombaton reggel a zsidó egyetemi hallgatók az összes előadásokon megjelentek. Az Egyetemi Kör fentjelzett határozata után azonban előrelátható volt, hogy a román diákok megfogják akadályozni a zsidó hallgatók részvételét az előadásokon. Valóban, az összes évfolyamon, az előadás megkezdése előtt egy-egy román diák felállt és a legudvariasabb formában a következőket jelentette ki: — Tekintettel arra, hogy a zsidó egyetemi hallgatók szolidaritást vál-

noságunk nincsen. Az idegen sajtó védelmére mi zsidók nem számítunk. A tegnap és a ma tanított erre bennünket. És a mai napon még úgy vagyunk, hogy nem tudjuk megjelteni holnap. A nyomdák nem akarják, vagy nem merik vállalni az Uj Kelet elkészítését. A mostani ideiglenes helyzetet nem tarthatjuk tovább. Erdély zsidóságától függ, hogy újra kezében legyen fegyvere. Mert Kolozsvár csak az első pont volt. Ki tudja, mikor jönnek sorra a többi városok és a legkisebb falvak is. Hamarosan meg fog indulni a mi újjáépítő munkánk és Erdély minden zsidójának ott kell lennie a téglahordók között. Mert ebben a munkában szoros egymással állanak a közérdek és a magánosok érdeke. Itt van az a pont, ahol az egyén érdeke találkozik és azonos az egész nép érdekével. Az Uj Keletnek, a nemzeti szövetségnek újja kell épülnie, az összesség, az én, a te munkáddal és pénzeddel, mert az én és a te vagyondod, az én és a te boldogulásod, az én és a te testi épséged forog kockán.

Ismét nem engedték be a zsidó diákokat az egyetemre

Átterjedt a mozaik a kereskedelmi Akadémiára — Az Uj Kelet

altak az elsőéves zsidó egyetemi hallgatókkal, a felsőbbéves román medikusok is szolidaritásuk elsőéves román kollégáikkal és ezért felszólították a zsidó orvostanhallgatókat, hagyják el a tantermet

A zsidó orvostanhallgatók, előző határozatukhoz híven, szó nélkül felálltak, összeszedték jegyzeteiket és elhagyták a tantermet. Délben megjelentek az egyetem rektoránál és bejelentették a történetet, jelentették egyben azt is, hogy a zsidó orvostanhallgatók nem vállaltak szolidaritást elsőéves kollégáikkal, mert annak szükségessége nem merült fel. Az egyetemet csak azért hagyták el, mert nem akarnak okot szolgáltatni az összeütközésre és megnyugvással várják a rektor és az illetékes tisztségviselők további intézkedését. A rektor kijelentette, hogy a zsidó diákok keddig ne jelenjenek meg az egyetemen, addig is közzélik íráspan a szombaton történetet. Szombaton délelőtt

az antiszemita tüntetés átterjedt a Kereskedelmi Akadémiára is.

Amikor ugyanis ennek az intézetnek zsidó hallgatói tegnap reggel előadásra akartak menni, az iskola előcsarnokában nagy táblát találtak kifüggesztve ezzel a felirással:

„Zsidó hallgatóknak filoz az előadótermekbe belépni!”
Az egyik növendék ennek ellenére fölment osztályába és leült a rendes helyére. Erre román kollégái feléje szóltak, hogy hagyja el a termet. A zsidó diák eleinte tiltakozott, de minthogy a távozását mindinkább energikusabban követelték, elhagyta helyét és kivonult az osztályból. Odalenn az előcsarnokban azután a román hallgatók tudomására adták a zsidó diákoknak és diákleányoknak, hogy mindaddig, amíg az egyetemen az antiszemita zavargások tartanak, ők sem látogathatják az előadásokat

az akadémián. A Kereskedelmi Akadémiának mintegy harminc zsidó hallgatója és hallgatónője szombaton este beadványt intézett Ciortea kereskedelmi akadémiai igazgatóhoz, melyben bejelentik az esetet és védelmet kérnek.

Ciortea igazgató a zsidó hallgatók küldöttségének kijelentette, hogy igyekezni fog a felmerült ellentéteket kiegyenlíteni, de ez, véleménye szerint, hosszabb időt fog igénybevenni. Hétfőn délután egyébként konkrét választ fog adni a diákoknak.

Az egyetemi tanács egyébként, mint illetékes helyen értesülünk, hétfőn délelőtt tíz órakor kezdi meg a diákzavargások ügyében

a hivatalos vizsgálatot.

Tudomásunk szerint az az óhaj merült fel az egyetemi tanárok körében, hogy a vizsgálóbizottság előtt mindazok a zsidó egyetemi hallgatók, akik a zavargások ügyében pontos adatokkal tudnak szolgálni, megjelenjenek, hogy ezáltal a vizsgálat tárgyilagosságát biztosítsák.

a zavargásokat ébredő körök inszenzálták

és hogy a jelenlegi zsidóellenes hangulatot is ők tartják fenn. A professzor ur nem említette, hogy milyen nemzetiségű ébredőkről van szó. Azt azonban majdnem határozottsággal állíthatja, hogy a zavargások inszenzáli olyan vándordiákok voltak, akik vagy egyáltalán nincsenek beiratkozva a kolozsvári egyetemre, vagy csak ebben a szemeszterben tettek át ide székhelyüket kimondottan a megbízatással, hogy antiszemita zavargásokat idézzenek elő. Ezek a bujtogatók nem is ismerik az itteni zsidó hallgatókat, velük nem tanultak huzamosabb ideig együtt, hanem aszánprovokátorokként jelentek meg a román ifjúság között, elhelyezték bombájukat és nincsen kizárva, hogy már tovább is vonultak. A vizsgálóbizottság feladata lesz, hogy világosságot derítsen az ügynek erre a részére. Tudvalevőleg már csütörtök délelőtt interpelláció hangzott el a bukaresti kamarában, amire, válaszképpen,

már aznap délután megérkezett az egyetem tanácsához Anghelescu közoktatásügyi miniszter távirata,

amelyben a vizsgálat megindítását kérte. A vizsgálóbizottság hétfőn délelőtt tíz órakor ül össze a központi egyetem rektori hivatalában. Ki fogja hallgatni mindazokat a diákokat, akik a tüntetésben és annak előidézésében vezetőszerepet vittek és igyekezni fog a zavargások minden részletére a leg tárgyilagossággal kiterjedni. Épen azért nem tartom helyesnek, — mondotta informátorunk — hogy most nyilatkozatot adjak, mert semmiesetre sem akarok elébeugrani az eseményeknek és még kevésbé tápot adni az amugy is felizgatott ifjúságnak a további diszputáknak. A diákság komoly vezetői már is hangoztatják és a Cuzának küldendő sürgöny leszávazásánál bizonyítékát is adták, hogy ők a kolozsvári eseményeket lokalizált jellegűeknek tekintik

és egyáltalában nem céljuk, hogy ebből a sajnálatos esetről országos antiszemita mozgalmat csináljanak.

Metes prefektus a rombolásról

Metes Péter kolozsvári prefektus a zavargások alatt nem volt Kolozsváron és csak tegnap délben érkezett haza Bukarestből. Munkatársunk beszélgetést folytatott a prefektussal, aki az elmúlt napok eseményeiről az alábbiakban nyilatkozik.

— Megrendülve értesültem Bukarestben a sajnálatos kolozsvári eseményekről, amelyek szerencsére nem olyan méretűek, mint ahogy a bukaresti lapok az első percekben megírták. Bukarestben beszélgetést folytattam a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökével, dr. Fischer Tivadar úrral, aki szintén már napok óta ott tartózkodott s amint tőle értesültem, ő a legilletékesebb helyeken már meg is tette a szükséges lépéseket. Kolozsvárra érkezésem első órájában azonnal részletesen informáltattam magam

A zsidó orvosok nyilatkozata

A kolozsvári egyetemen tanuló zsidó diákok a következő sorok közlésére kérték fel az összes kolozsvári lapokat:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérjük következő soraink közlését:

A zsidó egyetemi hallgatóság mindaddig nem fordult a sajtóhoz, mert sérelmeit egyedül az egyetem falain belül kívánja orvosolni. Most azonban megütközéssel tapasztaljuk, hogy egyes sajtóorgánomok az incidensek keletkezését a valóságnak meg nem felelően kolportáltak és olyan színezetet ad a dolognak, mintha a zsidó diákság akár közvetve, akár közvetlenül provokálta volna a zavargásokat. Szükségesnek tartjuk ezért a közvélemény tájékoztatása végett a magunk részéről a következőket kijelenteni:

Nem igaz az, hogy az anatómiai intézetben november 28-án, kedd reggel zsidó hullá került volna a boncasztra és hogy a zsidó egyetemi hallgatók zsidó hullá boncolását bármikor is megtagadták volna. A zsidó egyetemi hallgatókat román kollegáik kedden reggel nem engedték be a boncterembe azzal a megokolással, hogy a zsidó hitközség nem bocsát zsidó hullát az anatómiai intézet rendelkezésére.

Nem igaz az, hogy a felsőbb évfolyamu zsidó egyetemi hallgatók elsőéves kollégáik kizárása miatt hagyták el az előadótermeket, hanem az előzményekből előrelátható incidensek kirobbanását akarták elkerülni.

Valótlan az is, hogy kedden este a zsidó egyetemi hallgatók menzájában gyűlést hívtak volna össze. A támadásra ez az állítás is, épügy mint a hulláugy, csupán ürügyül szolgált. Az ezután következő események (a zsidó színház megtámadása, az Uj Kelet nyomdájának és szerkesztőségének, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségeinek összerombolása, valamint a Centru Petru Major numerusz klazusz mellett való állásfoglalása) különben is mindenki előtt nyilvánvalóvá tették a mozgalom valódi lényegét. A sajtó magatartásában mindaddig az igazságnak ez a felfejessége nem akart kiderülni és a benyomásunk az, mintha itt-ott céltalosan hallgatták volna el a valóságot.

Hivatkozunk a sajtó magasabbrendű moráljára és kérjük e soraink hiánytalan közlését annál is inkább, mert ezáltal mi vagyunk az üldözöttek, mi szorulunk támogatásra és nem a támadók.

Vagyunk Szerkesztő Úrnak mély tisztelettel hívei

a zsidó egyetemi hallgatók.

Törvénytszeteletet követel a „Patria”

A „Patria” tegnap esti száma ismételen hosszabb cikkben foglalkozik a kolozsvári zavargásokkal és többek között a következőket írja:

— Kétségtelen, hogy a tüntetések

a katonaság, rendőrség és az egyetem vezetőivel, úgy hogy most már meg lehetős nyugalommal várom az eseményeket. Személyesen megtekintetem a zavargások legexponáltabb helyeit: a szétdult nyomdát, a nemzeti szövetséget és a zsidó diákokthont.

— A magam részéről a legelősebben elítélem a kolozsvári egyetem diákjainak sajnálatraméltó kilengését. Minden erőmmel azon vagyok, hogy az incidens az egyetem falain belül nyersen elintézzék. Remélem, hogy további zavargásoknak elejét tudjuk venni, mert biztos tudomásom szerint Vaitoanu miniszter, Florescu és Angheliescu közoktatásügyi miniszterek utasították szerveiket, hogy haladéktalanul indítsák meg a legszigorúbb vizsgálatot és büntessék meg a bűnösöket. De nagy súlyt helyezek arra is, hogy a felelőtlen izgatók, akik a józan diákság közé befészkeltek magukat és aknamunkájukkal megbolygatták városunk harmónikus életét, örökidőkre lehetetlenné legyenek téve.

ha nem csupán a rokonszenv vagy az ellenszenv nyilvánítását célozzák és rombolásokká fajulnak, a törvénytszetelet hiányát jelentik. Nem törvényesek akkor sem, ha bizonyos foglalkozási okok következménye, mindenesetre abnormitást tükröznek vissza. Ha az ember a jogát keresi és látja, hogy törvényes úton nem jut hozzá, önmaga bíraskodik. Így cselekszik az egyén, egyesületek, pártok vagy az egész népmaga. Ezek forradalmi tünetek, amelyek csak erősödnek, ha a törvény őrői tétlenül nézik.

Nálunk Romániában például az ilyesmi azóta észlelhető, amióta a liberálisok pénzügyi oligarchiája uralkodik. Hamisítások, uralapások és a sikkasztások egész sora lett úrrá a román közéletben, amióta ezek az emberek vezetik az államot. Nem törvényes a parlament és nem törvényes a kormány, hogyan volna keveset ma törvénytszetelet az országban. Bármilyen vizsgálatot is kezdenek le, bármilyen büntetést is rójanak ki, vagy intézkedést tegyenek a további zavargások megelőzésére, addig, míg ez kormány áll az ország élén, minden övintézkedés hiábavalónak fog bizonyulni. A kormány kötelessége elsősorban, hogy a törvényeket tisztelje, mert csak ezáltal nyer jogot arra, hogy másokat is a törvény tszeteletére kényszerítsen.

A „Patria” cikke pártpolitikai szempontból talán érthető, mi azonban mégis hiszük, hogy a kormány igyekeznél fog teljes objektivitással helyreállítani a felborított rendet.

— Háromezer tisztviselő, aki se fizetést, se nyugdíjat nem kap. A pénzügyminisztérium — mint megirtuk — megvonja a nyugdíjak megállapítási jogát az igazgatóságoktól. Emiatt a kolozsvári nyugdíjigazgatóság a beküldött kérvényeket nem intézhette el. Legutóbb a temesvári postaigazgatóság terjesztette fel néhány hivatalnok kérvényét, mire a fizetést bejelentették, de a nyugdíjat még ma sem kapták meg. A lehetetlen helyzetre jellemző, hogy április óta háromezer ilyen kérvény hever elintézetlenül és a nyugdíjazásukat kért tisztviselők a legbizonytalanabb helyzetben vannak.

— Párisból kiutasították a valutásokat. Párisból jelentik: A frank árfolyamhanyatlása az eddig Középeurópa fővárosaiban működő valutaüzérek figyeimét a párisi piacra terelte. A francia kormány az odautazott üzérek ellen nyomban teljes erővel felvette a harcot és közülök hetvenet kiutasított Franciaország területéről.

Lausanne nem végez semmit

A sziriai határról nem tárgyalnak a törökök. A moszkvai konferencia sikere Romániától függ

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Lausanne, december 2. A konferencia tegnapi ülésén Nansen javasolta a területiális bizottságnak, hogy a hadifoglyok kicserélésére vonatkozólag is tárgyaljanak és ebben a kérdésben támogassák a népszövetséget. Izmed pasa ellenezte Nansen javaslatát, mivel Törökország nem tagja a népszövetségnek. Lord Curzon kérte, hogy a kisebbségek ügyének tárgyalását sietessék. Venizelos helyeselte Curzon nézetét. Barrere javasolta, hogy a görögök és törökök között közvetlen tárgyalásokat indítsanak ebben a kérdésben.

Izmed pasa reménykedik

Páris, dec. 2. Izmed pasa egy interjúban kijelentette a „Matin”-nak, sajnálja, hogy a konferencia eddig nem szabályozott semmit. Reméli azonban, hogy mégis létre fog jönni a meg egyezés. A sziriai határról nem fog tárgyalni, mert ezt a kérdést már az angorai egyezményben a franciákkal elintézték. Benes kérte a konferenciát, engedjék meg, hogy Csehszlovákia képviselőiben részt vegyen azokon az üléseken, amelyeken Csehszlovációt is

érdeklő ügyeket tárgyalnak. A lausannei román delegáció követelményi fogja, hogy Törökország a világháború idején a török csapatok által Romániából elzárkányolt javakat szolgáltatassa vissza, vagy pedig azok értékét fizesse meg. Az igényelt összeg félmilliárd aranyfrank.

Az orosz delegáció megérkezett Lausanneba

Be-lin, dec. 2. A lausannei orosz delegáció Csicserin vezetésével ideérkezett. A delegációt fogadta Cuno kancellár és a külügyminiszter. A delegáció részéről a sajtó képviselőinek adott nyilatkozat kifejezi az oroszoknak lausannei álláspontját és rámutat az orosz-török egyezményre, amely az oroszok magatartására irányadó. Ami a moszkvai leszerelési konferenciát illeti, ezen az oroszok javasolni fogják a határok közti ellenőrzési zóna létesítését. Csicserin kijelentette, hogy a moszkvai leszerelési konferencia sikere egyedül Romániától függ, amely minduntalan felveti Beszarabia kérdését. Az orosz delegáció Csicserin vezetésével tegnap Lausanneba érkezett.

Hock János az amerikai munkásokhoz

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az amerikai propagandauton levő Hock Jánost a bridgeporti munkásság meghívta egy gyűlésre. A gyűlésre Hock János nem ment el és távollmaradását a következő kiáltvánnyal indokolta meg:

A bridgeporti magyar munkáspárt meghívását köszönettel vettem. Sajnálom, hogy gyűlésekön nem vehetek részt. Időm lekötöttségétől eltekintve — már csak azért sem, mivel a bridgeporti gyűléseken szerepeim nem akarok.

En az októberi eszmék képviselője vagyok itt, amelyek elválaszthatatlanok az én életemtől. De ezt a mi szociális testvéreinkkel együtt nemzeti zászlók alatt vívtuk ki. Ezt a zászlót én soha megtagadni nem fogom. Okkal idősebb vagyok, hogysem 35 éves politikai küzdelmeimet megtagadhatnám — és mint sok mások tették, máról-holnapra eszményeimet újakkal cserélném föl. Én nem vagyok politikai székakas, amely az áramlatok szerint forog — s nem is elgedem magamat minden évben átfelelni, mint ahogy a diszkapukat szokták.

En demokratikus és köztársasági érzelmű ember voltam és vagyok, aki rajongó híve vagyok most is a független magyar köztársaságnak, a teljes jogegyenlőségnek, a politikai és lelkiismereti szabadságnak és a vagyoni szélsőségeket kiegyenlítő agrár szociális reformiránynak. Én a termézetes fejlődés hitvallását vallom és a liberális, humanisztikus világnézet alapján állok. Az én szememben a liberálisizmus, a több szabadság elvi irányzata; a humanizmus pedig a gyengék védelme — az egyetemes testvériség világszerte. Szerintem az internacionale teljesen fedi az egyetemes testvériség evangéliumi fogalmát. A szeretetnek ezt a minden emberre kiterjedő egyetemességét nem engedem senkinek kisajátítani és főleg nem engedem felekezeti túrelmetlenkedéssel meghamisítani.

Ha kinyitom is szívemet minden munkás testvérem részére, a hazámat nem tudom és nem fogom megtagadni. Pár évem van még hátra s ezt nem fogom megalkuvásokkal beszennyezni. A vörös uralom kezdetén is kijelentettem otthon, hogy én sem a történelmi hagyományoknak, sem a nemzeti eszményeknek kultuszát feladni nem akarom — és az én kihűlt testemet a magyar zászló színeibe takarva tegyék a sirba.

Világpolgár vagyok eszményeimben, de érzéseimben teljesen magyar!

Hiszek a fokozatos fejlődés tanában, de ezt művelődés és nem vérontás árán kell kúcsikarni.

Mert aki fegyvert fegyverrel tör össze, az urrá lehet a legyőzött ellenesége fölé, de őfölte is az a fegyvert lesz urrá, mert csak az erőszak rendszerével uralkodhatik tovább. Kénytelen a kiütött fegyvert a kezébe venni és cselekedni vele a jogtalanságnak ugyanazt a sorozatát, amit valaha vele az a másik erőszak cselekedett. Az elnyomottból elnyomó lesz, a fojtogatottból fojtogató!

Minden erőszakot elítélek, — legyen az vörös vagy fehér terror. Az ilyen rémuralmak kölcsönösen szülik egymást. Ezért az erőszak politikáját áthidalhatatlan ellentét választja el az én világlátásomtól.

Hiszek egy új világrendben, de ennek a lelkek erkölcsi megújításán kell főépülnie és nem atrocitásokon. A tisztulás csak lelki újjászülésből indulhat ki, lelkiismeret alapon.

Soha se szabad tehát fegyveres kézzel odaállítani a világot, hogy most válasz, mi kell? Az én politikám-e, — vagy a halál?!

Még van egy különbség közöttünk. Nagyon lényeges, mert a mai társadalmi rendnek egyik tengelye. A magántulajdon elvét is elismerem. Ez a munkaosztónak sarkantuja és a családi életnek egyik összetartó kapcsa. A közelmúlt szomorú tapasztalatai még jobban megerősítettek ezen felfogásban. Sőt akinek szeme van, láthatja, hogy még a szovjet uralom is kénytelen a termelés biztosítása érdekében visszatérni a magántulajdon rendszeréhez. ... Végül még egyet!

En mint a volt nemzeti tanács elnöke, képviselem itt is az októberi vértelen forradalom programját. Ebből semmit nem engedek, de egy árva betűvel sem tudom meg. Ezzel a zászlóval fogok győzni vagy végleg elbukni. De akkor velem bukk a magyar szabadság ügye is, amelyet otthon a Horthy-gyíkosok kezeli fojtogatnak. Ezt a programot én nem viszem pártgyűlések vitáiba. Méltatlan lenne a zászlót párt-tuszkodásokkal beszennyezni. Igen leköteleztek, ha soraimat a gyűlésen felolvassák.

Hazafias tisztelettel

Hock János,

a Nemzeti Tanács volt elnöke.

— Háborog az Etna. Rómából jelentik: Az Etna északi krátere teljes erővel működik.